

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси,
Інтернету та неопублікованими документами
за грудень 2017 року)

З нагоди 26-ї річниці *Всеукраїнського референдуму про підтвердження Акта проголошення незалежності України* за значний особистий внесок у державне будівництво, соціально-економічний, науково-технічний, культурно-освітній розвиток Української держави, вагомі трудові досягнення, багаторічну сумлінну працю багатьох митців відзначено державними нагородами України, у т. ч. присвоєнням *почесних звань*. Зокрема, *Орденем «За заслуги» II ступеня* – кінорежисера Національної кіностудії художніх фільмів імені О. Довженка А. Вишневського, *орденом «За заслуги» III ступеня* – мистецтвознавця Д. Горбачова, генерального директора Національної бібліотеки України для дітей А. Гордієнко; *орденом княгині Ольги I ступеня* – професора Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого В. Зимню; *орденом княгині Ольги III ступеня* – майстринь художньої вишивки Н. Іпатій з Полтавської області та І. Свйонтек з Івано-Франківської області, керівника зразкової балетної студії комунального закладу «Охтирський міський центр культури і дозвілля» З. Наклицьку з Сумської області, викладача-методиста Чернігівського музичного училища імені Л. М. Ревуцького А. Стригу.

Продовжувалися заходи з відзначення *500-ліття Реформації*. У Дніпровському історичному музеї експонувалася міні-виставка «Sola fide – Sola scriptura», у Хмельницькій обласній бібліотеці для дітей імені Т. Г. Шевченка – виставка художніх робіт з. х. України Г. Руффа «Реформація в українських кірхах», на якій було представлено 14 робіт із зображеннями діючих кірх у різних містах нашої держави. 1 грудня у Київському центрі Українського католицького університету відбувся семінар-дискусія «Реформація та ідеї оновлення церковного й суспільного життя в Україні: минуле та сучасність».

Життю та діяльності В. Чорновола, висвітленню його ролі в українському державотворенні було присвячено ряд заходів, які пройшли у столиці та регіонах країни до 80-річчя від дня народження голови Народного руху України

та Героя України. У Києві та в інших населених пунктах, пов'язаних з його діяльністю, відбулись меморіальні заходи за участі представників органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських діячів. У Верховній Раді України експонувалася фотовиставка «В'ячеслав Чорновіл та журналісти». У столиці 24 грудня пройшла IV Науково-практична конференція «Чорноволівські читання: візія майбутнього України». Музей-садиба імені В. Чорновола, що у селі Вільховець Звенигородського району Черкащини, відзначила ювілей екскурсійною роботою з використанням пересувної фотовиставки в різних районах області, а також відвідуванням навчальних закладів і трудових колективів Черкас. У бібліотеках України було організовано книжкові виставки, вечори-спогади, перегляди документальних фільмів та інше. Крім того, названо лауреата премії імені В. Чорновола за кращу публіцистичну роботу в галузі журналістики. Ним став львівський журналіст З. Суходуб за роботу-диптих «Ліна Костенко: «Любов'ю-пам'яттю причастя» (Діалоги з Поетесою).

14 грудня в Україні вшановано учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. У Києві за участі керівництва держави, членів Уряду, представників духовництва та громадськості відбулись урочисті меморіальні заходи. У Дніпрі на фестивалі творчості «Чорнобильські мотиви», який скликав таланти з усієї країни, через пісню, художнє слово та живопис непрофесійних артистів та художників висловлено повагу та шану до ліквідаторів аварії на ЧАЕС. У культурно-освітніх закладах проведено лекції, у бібліотеках – дні, години пам'яті, книжкові виставки тощо.

Урочистою Академією за участі представників Міністерства культури України, державних установ, громадських організацій та навчальних закладів України відзначено 100-річчя Національної академії образотворчого мистецтва та архітектури. У рамках святкових заходів 8 грудня у Центральному будинку художника відкрито творчий проект «Академія. Виставка творів студентів», а 18 грудня у виставковій залі Академії – художню виставку робіт її випускників різних років. Також відбувся концерт камерного оркестру Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка. З нагоди ювілею працівникам вишу присвоєно почесні звання. 20 грудня за участі ректора НАОМА, н. х. України А. Чебікіна, викладачів та студентів цього вишу у Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого пройшов кіновечір, під час якого показано документальний фільм В. Войтовича «Світлоносність серцебиття», створеного до сторіччя заснування Академії.

У форматі панельної дискусії 27 грудня в Національному музеї історії України в Другій світовій війні відбулася Міжнародна конференція «Крим 2014–2017: анексована культура». Організатори заходу – Міністерство культури України, Український центр культурних досліджень за участі Меджлісу кримськотатарського народу. У заході взяли участь представники державних

органів, народні депутати України, науковці, та громадські активісти з окремим Skure-включенням з Криму. Серед основних спікерів – Міністр культури Є. Нищук, голова Меджлісу кримськотатарського народу Р. Чубаров, голова Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності М. Княжицький та інші. Під час конференції було проаналізовано стан культури та забезпечення прав громадян у сфері культури в анексованому Криму; проблеми забезпечення захисту культурної спадщини; мовну політику окупаційної влади; проведення незаконних археологічних розкопок в Криму та інше. За результатами конференції підготовлено Резолюцію, у якій учасники заходу закликали міжнародну спільноту, міжнародні організації, уряди країн, політиків, діячів культури та мистецтва не полишати боротьбу за збереження унікальної культурної спадщини Криму, а державні органи влади України – прийняти нормативно правові акти та вчинити низку необхідних дій з метою запобігання порушення законодавства у сфері культури на території АРК.

Більше ніж 60 фахівців у галузях мистецтвознавства, практики мистецтва, естетики, етики, культурології, філософії, психології, соціальної педагогіки, соціальної роботи, історії і методики виховання з Києва, Львова, Луцька, Сум, Тернополя, Глухова Сумської області об'єднала *Всеукраїнська міжпредметна науково-практична конференція «Роль мистецтва в духовних, соціальних та педагогічних комунікаціях: історичний та сучасний вимір»*, яка пройшла у Чернігові 8-9 грудня в рамках культурного проекту «Соціальний театр – мода на добре мистецтво». Розглянуто такі теми: мистецтво як соціально-історичний дискурс, філософія та естетосфера соціального театру, культурологічний та релігієзнавчий вектор у дослідженнях візуальних мистецтв, традиції української та зарубіжної педагогіки у сферах етичного, естетичного та духовного виховання, аматорське театральне мистецтво та інше. Під час конференції працювала молодіжна секція, у якій взяли участь майже два десятки молодих науковців: студентів, магістрантів та аспірантів. Серед провідних українських науковців – професори Г. Меднікова, І. Остащук, В. Головей, А. Новіков, Н. Ковальчук, В. Панасюк, М. Столяр, О. Колесник.

21 грудня у Будинку Уряду відбулася *підсумкова прес-конференція Міністра культури України Є. Нищука та його заступників «Культура – фундамент капітальних перетворень у державі»*, під час якої презентовано звіт про реалізацію культурної політики відомством у 2017 році та окреслено основні пріоритети діяльності на 2018 рік: підвищення якості культурних послуг в місцевих громадах, реформування мистецької освіти, продовження розпочатої роботи в контексті впровадження реформи децентралізації та інше. Про це також йшлося на *Всеукраїнській нараді працівників культури*, яка пройшла 26 грудня в Національній філармонії України.

Близько 50 науковців, юристів, експертів, посадових осіб та громадських діячів взяли участь у *круглому столі на тему «Складні аспекти повернення і реституції культурних цінностей та законодавчі механізми цього процесу»*, організованого Міністерством культури України. Під час заходу розглянуто та обговорено наявні проблеми повернення та реституції культурних цінностей, наголошено на необхідності удосконалення діючого законодавства у цій сфері. Окрему увагу було приділено питанню професійної підготовки відповідних фахівців, у тому числі впровадження фахової освіти для студентів мистецьких вузів. Крім того, відбулася презентація книги Д. Ковалю «В ім'я мистецтва. Міжнародно-правовий контекстуальний аналіз захисту культурних цінностей у зв'язку зі збройним конфліктом».

У Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого 6–7 грудня для працівників центральних органів виконавчої влади та представників установ культури пройшов *тренінг на тему «Моніторинг та оцінка проектів у сфері культури»*. Захід організовано Міністерством культури України у рамках проекту Європейського Союзу «Підтримка впровадження Угоди про асоціацію між Україною та ЄС» і присвячено моніторингу та оцінці проектів у контексті розвитку креативних індустрій. У ході практичного заняття учасники вчилися критично мислити, міркувати, використовувати свої сильні сторони при підготовці проектів, визначати проблемні питання.

Низку акцій було організовано з нагоди *Дня Святого Миколая (19 грудня) та новорічно-різдвяних свят*. З 1 по 29 грудня в Національному Києво-Печерському історико-культурному заповіднику діяла резиденція Святого Миколая. Для її відвідувачів проведено дитяче свято «Гостина святого Миколая», тематичний музейний квест, виставку художніх робіт М. Гайового «Казкова лавра» та Г. Дюговської «Ангели небесні», майстер-класи та інше. 16 грудня на столичній Софійській площі за участі високопосадовців культурно-мистецьким проектом «НеоРік на Софії» офіційно стартували новорічно-різдвяні святкування, які триватимуть до 14 січня 2018 року. 19 грудня тут засвічено головну ялинку країни та лісові красуні майже в усіх містах України. А 24 грудня вперше на заході «Україна та світ святкують Різдво Христове разом» пройшло святкування Святого вечора за григоріанським календарем. Також у столиці відбулися концерти, виступи естрадно-симфонічних оркестрів та зірок української естради, фестиваль ілюмінації, новорічний ярмарок, конкурс родинної колядки, вертеп. Традиційно на Володимирському проїзді працювала радіостанція «Folk FM», а для дітей – каруселі, катки, розваги. З 2 по 29 грудня у Центрі української культури та мистецтва на VII Святі новорічної іграшки було показано традиції, звичаї та атрибути, характерні саме для українського Різдва та Нового року. На Співочому полі у рамках фестивалю «Льодовиковий період» експонувалася виставка «Квіти у кризі» (20 квіткових композицій в брилах льоду). У регіонах

країни пройшли театралізовані свята за участі майстрів мистецтв, фольклорних аматорських колективів, концерти, вертепи, різдвяні ярмарки, у театрах – новорічні вистави та багато іншого. Зокрема, 25 грудня у Яремчому Івано-Франківської області відбувся фестиваль «Тепле Різдво». У програмі заходу – візуальні мистецтва, концерти (автентична й альтернативна музика), театральні вистави, екологічні та туристичні локації, кіно та літературні майданчики. У Львові пройшов традиційний різдвяний ярмарок з цьогорічним гаслом «Я дарую тобі Львів» з конкурсом скульптур, святковою ходою зірдарів, різдвяним фестивалем та багато інших заходів.

Культура і АТО. Підтримка постраждалих на Сході України

Різними культурно-мистецькими заходами 6 грудня відзначено в Україні *День Збройних сил України*. Зокрема, 5 грудня у Києві за підтримки Міністерства культури України та Генерального штабу ЗСУ відбувся концерт-презентація альбому сучасних фронтових пісень «#ПісніВійни», до якого увійшли 15 композицій, записані в дуеті з формацією «Пікардійська Терція», лідером гурту «Антитіла» Т. Тополею, співаками А. Мірзояном, С. Фоменко з гурту «Мандри», співачками О. Мухою, А. Приходько та іншими. Крім того, українськими музикантами презентовано *відеоролик «Марш нової армії»* – гімн українських героїв, які вистояли в Іловайську, Дебальцевому, Пісках, Авдіївці, інших містах і селищах Донбасу. У проекті взяли участь: О. Скрипка («ВВ»), Т. Чубай («Плач Єремії»), О. Положинський («Тартак»), О. Михайлюта («ТНМК») та інші. У Миколаєві 8 грудня пройшов культурно-мистецький захід «Захисти Вітчизну», у Хмельницькій ОУНБ під гаслом «Волонтери: допомагаємо країні та громаді» – Ярмарок волонтерів, у бібліотеках України – книжкові виставки, поетичні сторінки, дні патріотизму, години та уроки мужності й відваги, літературно-музичні вечори, зустрічі з військовослужбовцями та учасниками АТО та багато іншого.

У Київському музеї М. Лисенка 20 грудня відбувся *пам'ятний вечір*, присвячений оперному співакові та бійцю-добровольцю Герою України В. Сліпаку, який загинув на Донбасі від кулі снайпера. Друзі й побратими ділилися спогадами про нього, з. а. України О. Ігнатуша та поетеса К. Волошина читали вірші, виступили камерний дитячий хор та піаністка Л. Чичук, яка особисто знала і багато співпрацювала з Василем на волонтерській ниві.

Творче патріотичне об'єднання «Музичний Батальйон» з концертним туrom у рамках *проекту «Співаймо козаче, нехай ворог плаче»* відвідало населені пункти прифронтової зони: міста Северодонецьк, Щастя, смт Станиця Луганська Луганської області; міста Авдіївка, Мар'їнка, Світлодарськ Донецької області та інші. Учасники заходу – гурти «Тінь Сонця», «ТаРута», «Фата Моргана», «Ягіч», «Очеретяний кіт», автор-виконавець Х. Панасюк та інші. Паралельно з

цим проектом проведено традиційний тур музичними школами зони АТО «*Ой, хто-хто Миколая любить*». До цього заходу видано збірку (книжка+CD) різдвяно-новорічних пісень «*Щедра Коляда*» (автор і духовний ідеолог Р. Криль), презентація якої пройшла у Києві 13 грудня. До збірки увійшли народні та авторські музичні твори у сучасній естрадній обробці від виконавців: Шарія, «Очеретяний Кіт», «The ВЙО», «Гайдамаки», «Тінь Сонця», Shopping Hour, Zapaska та ін. Близько тисячі таких співаників було подаровано бійцям АТО та дітям прифронтових міст і сіл. Актори Запорізького обласного театру юного глядача долучилися до започаткованого Міністерством культури всеукраїнського проекту культурної інтеграції «Український Донбас» і привезли на схід, у Станицю Луганську, пізнавальну виставу «*Україна – це ми*». У рамках проекту «Театральні зустрічі» у селищі Черкаському Донецької області було влаштовано показ вистави Дніпровського театру драми та комедії «*Занадто одружений таксист*» Р. Куні для бійців 93-ї бригади та 43-го окремого мотопіхотного батальйону.

З нагоди новорічно-різдвяних свят відбулися *культурно-мистецькі заходи для членів родин воїнів АТО*: у Національному Києво-Печерському історико-культурному заповіднику – «Місія Святого Миколая» від Великої Лаврської Дзвіниці до прифронтових міст України; у Київському міському палаці ветеранів – «Новорічне диво» за участі казкаря С. Лірника та артистки з ГО «Народна філармонія» Р. Лоцман і К. Кондрашевської; у Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого – свято Святого Миколая для дітей військовослужбовців у зоні АТО за участі солістки ансамблів «Фрески» і «Аванті+», скрипальки К. Козачишин, лялькарки О. Зотової та інших; у містах Новоайдар, Станиця Луганська, Щастя, Слов'янськ Донецької та Луганської областей – культурно-мистецька акція «Святий Миколай – дітям Сходу», у Часовому Ярі Донецької області – «Святий Миколай мандрує Україною», у Білій Церкві Київської області для дітей захисників України – культурно-мистецька акція «В новім щасті, в новій силі – з Новим роком браття милі» та інші.

Також проведено багато *благодійних культурно-мистецьких заходів*: покази прем'єр вистав: «Чарівний голос Джельсоміно» за казкою Д. Родарі Національного драматичного театру ім. І. Франка для дітей-сиріт та переселенців, «Поїзд зі Львова» Театру «Воскресіння» – у військовому шпиталі Львова; концерти: у Полтаві – «Подякуй українському солдату» за участі О. Білоконь, Т. Садохіної, О. Ковтун, гурту «Краяни», в Івано-Франківську – «Сильні духом»; презентація арт-календаря на 2018 рік, присвяченого військовій їжі, створеного українськими художниками та волонтерами Фонду допомоги українській армії «Повернись живим» – у Києві; традиційна зимова серія майстер-класів «Ведмежа майстерня» з декоративної вишивки, миловаріння, виготовлення ялинкових іграшок, плетення різдвяних віночків тощо від волонтерів Руху підтримки закарпатських військових – в Ужгороді; безкоштовні сеанси фільму «Кіборги»

для військовослужбовців із зони АТО та їхніх сімей – у 20 кінотеатрах мережі MULTIPLEX по всій Україні; акція авторів фільму «Кіборги» та Фонду «Повернись живим» «#ЯНебайдужий!», у рамках якої з кожного квитка, придбаного на стрічку «Кіборги», 5 грн піде на допомогу сім'ям загиблих у боях за Донецький аеропорт, – у різних містах України.

У приміщенні Міністерства культури України відкрито *виставку «Об'єктивНА історія»*, на якій представлено світлини з архівів УПА й аналогічні за сюжетною композицією фото з військових подій на сході України, зроблені воїном 46-го батальйону спеціального призначення «Донбас-Україна», фронтовим фотографом Ю. Величком. Також *експонувалися*: у столиці: в «Українському домі» – портрети бійців М. Соченко «Народжені вільними»; у фонді «Ізоляція» – світлини О. Кромпляса «Камуфляж»; у прес-центрі Національної спілки журналістів України – фронтові знімки А. Комарової; у житомирському Домі української культури – портрети героїв України, які загинули в зоні АТО; у Чернівецькому центрі культури «Вернісаж» – волонтерський фотопроект «Якби не війна»; у Сватівському краєзнавчому музеї, що на Луганщині, – світлини, особисті речі бійців АТО, залишки боєприпасів, сувеніри, що виготовляли арміяці на передовій тощо; у Львівському палаці мистецтв – роботи А. Рак «За що ми воюємо»; у Горохові Волинської області – плакати «Вони захищали нашу Вітчизну!» із зображенням 13 ветеранів різного віку, військових звань та бойових доль; у Хмельницьку – фотознімки бійця-добровольця 46-го окремого батальйону спецпризначення «Донбас–Україна» Ю. Величка «Життя на нулі»; у Сумському обласному краєзнавчому музеї – твори мистецтва із снарядних ящиків, касок та інших предметів військового призначення «Військово-польовий арт» (пересувна).

У рамках *Всеукраїнської акції «Бібліотека української воїна»* відбулася чергова передача книг до гарнізонних будинків офіцерів та військових частин Збройних сил України, через волонтерів українським захисникам у зону АТО та бібліотекам Луганщини та Донеччини. За даними координатора акції – Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого – у II півріччі 2017 року до акції долучилося 1749 учасників, у т. ч. 712 бібліотек. Загальна кількість зібраних та переданих книг – 10314 примірників. Зокрема, Національною бібліотекою України імені Ярослава Мудрого у рамках волонтерської ініціативи «Територія Книги» передано 1400 примірників сучасної україномовної літератури для поповнення фондів публічних і шкільних бібліотек Волноваського району.

МУЗИКА

87 концертів проведено впродовж 1–10 грудня у рамках *XVII Міжнародного джазового фестивалю Jazz Bez*. Цьогоріч захід відбувся у Києві, Львові, Івано-Франківську, Сумах, Тернополі, Харкові, Луцьку, Рівному, Ужгороді,

вперше у Стрию та вдруге у Дрогобичі Львівської області, а також у польських: Варшаві, Вроцлаві, Перемишлі, Любліні, Білостоку. Понад 60 музикантів з Європи, Америки та Австралії продемонстрували розмаїття джазових стилів і виконавських технік, поєднали клубні концерти та виступи у філармонійних залах, імпровізації та джем-сейшени. У рамках фестивалю пройшов тур, у т. ч. містами Донецької області, колишньої львів'янки М. Садовської «iSadovska – Тут і Тепер», під час якого було презентовано нову концертну програму «Ніч лише починається» на вірші С. Жадана і Л. Якимчук про війну. Також участь у фестивалі взяли: український саксофоніст Б. Гуменюк, львівське джазове подружжя піаністка А. Литвинюк і барабанщик І. Гнидин, канадський гітарист українського походження А. Максимів, львівський контрабасист М. Токар, учні і вчителі Львівської школи джазу та сучасної музики, молодий львівський гурт Dizzy Spell, молодий харківський modern-jazz квартет Show Boat та інші. Цікавими були спільні проекти українських музикантів та джазменів світового рівня.

9 грудня у Києві відбувся *II Міжнародний фестиваль транс-музики Club Styles Fest. Trance Edition. vol. 2*. Українську частину програми було представлено діджеєм і саундпродюсером Д. Усковим з проектом «UDM», а також ідеологом транс-руху нашої країни і цього фестивалю, першою дівчиною-діджеєм України, А. Лі. Окрім насиченої музичної програми, у якій взяли участь також музиканти з Великої Британії та Нідерландів, пройшло візуальне шоу.

Міжнародний фестиваль гітарної музики «Київ – 2017» тривав впродовж 8–10 грудня у Національній філармонії України. Цьогоріч звучала різностильова і різножанрова музика для гітари, класика і твори сучасних митців у виконанні зарубіжних і вітчизняних музикантів. У заході взяв участь ініціатор проведення заходу – український гітарист А. Остапенко, а у заключному концерті – Академічний симфонічний оркестр філармонії (диригент – І. Палкін).

Міжнародний фестиваль гітарного мистецтва VIVAT GUITARE! відбувся протягом 23–25 грудня у Миколаєві. Захід було приурочено до 80-річчя Миколаївської обласної філармонії. Цьогоріч його учасниками стали лише молоді виконавці, лауреати міжнародних та національних конкурсів з Польщі та України – студенти або магістранти Київського національного університету культури і мистецтв: А. Царикова з Одеської області, В. Олійник – з Кіровоградської, О. Корольков – з Миколаївської, Г. Кіндзерський – з Дніпропетровської. У рамках фестивалю пройшли концерти учасників та квартету гітаристів Classic Guitar з камерним оркестром Ars Nova Миколаївської обласної філармонії, брифінг «Сучасне гітарне мистецтво. Європейський вектор» за участі з. а. України гітаристки та диригента В. Жадько та гітариста Ф. Оптоловича з Польщі.

На честь 140-річчя від дня народження видатного українського композитора, диригента і педагога М. Леонтовича в Україні відбувся ряд мистець-

ких заходів. 20 грудня Національний музей літератури України запросив на фестиваль «Щедрівочка щедрувала». У виконанні близько двох десятків хорів та ансамблів прозвучали українські народні пісні, колядки та щедрівки в обробках М. Леонтовича. Серед учасників: народний хор «Оболонь», народний фольклорний ансамбль «Яворина», ансамбль «Калиновий цвіт» вокально-хорової студії Національного хору України імені Г. Верьовки, народний вокальний ансамбль «Рідня», тріо «Золоте перевесло», кавер-гурт JAM – DELIGHT та інші. 18 грудня у Києві з метою збору коштів на порятунок та реставрацію будинку М. Леонтовича в селі Шершні Вінницької області пройшла благодійна акція і джазовий концерт «Leontovych Heart», у якому взяв участь 15-річний скрипаль І. Бондаренко. Понад 100 творів М. Леонтовича виконали півтори тисячі виконавців із 40 хорових професійних та аматорських колективів Вінниччини та України на I Всеукраїнському фестивалі хорового мистецтва ім. М. Леонтовича, що тривав протягом 11–13 грудня у Вінницькому обласному музично-драматичному театрі. Його учасники: ансамбль пісні і танцю «Поділля» Вінницької обласної філармонії, камерні хори: міський «Вінниця», «Воскресіння» з Рівного, академічний імені Д. Бортнянського з Чернігова, муніципальний «Київ», а також хорові колективи Харківської державної академії культури та Одеської національної музичної академії. Цю музичну подію було зафіксовано як рекорд України в категорії «Масові заходи». Крім того, у Вінниці на центральному майдані у день народження М. Леонтовича, 13 грудня, відбувся флешмоб з виконання «Щедрика» небайдужими вінничанами та гостями міста спільно з хоровими колективами з Чернігова, Одеси, Рівного та Харкова: всього понад тисячу голосів. Також проведено науково-практичні конференції: в обласному краєзнавчому музеї «Музей Миколи Леонтовича», що в селі Марківка Вінницької області – «Микола Леонтович: музична легенда Поділля»; у Кам'янці-Подільському – V Міжнародну «Микола Леонтович і сучасна освіта та культура». За ініціативи Вінницької обласної влади цього року засновано Всеукраїнську премію ім. М. Д. Леонтовича у галузі мистецтва. У номінації «Професійні композитори» відзнаку присуджено композитору М. Шведу, а у номінації «Професійні хорові колективи» – «Муніципальному академічному камерному хору „Київ“». 13 грудня у Чернівцях до 140-річчя М. Леонтовича пройшло I Обласне свято-конкурс хорових колективів мистецьких шкіл, у якому взяли участь понад 500 дітей з трьох десятків учнівських хорів, які виконали відомі твори в обробці композитора, серед яких знайшли у всьому світі «Щедрик».

У Львові підбито підсумки *I Всеукраїнського конкурсу молодих вокалістів імені В. Сліпака*, присвяченого пам'яті українського оперного співака, соліста Паризької національної опери, бійця АТО та Героя України. Започаткували його Департамент культури, національностей і релігій Львівської облдержадміністрації та Львівська обласна філармонія, де упродовж 15–20 грудня і відбувся

захід із залученням Академічного симфонічного оркестру філармонії. У чотирьох номінаціях змагалось близько 40 солістів-вокалістів академічного співу з усіх регіонів України. Першу премію здобули С. Кошелєва (сопрано) та Г. Твердова (сопрано) у першій та другій категорії відповідно. Гран-прі цього року не присуджувалося.

За участі 80 конкурсантів з Києва та 12 з великих і малих міст України: Дніпра, Харкова, Одеси, Херсона, Миргорода Полтавської області, Хмільника Вінницької області, Первомайського Миколаївської області, Кролівця Сумської області, Заставного Чернівецької області, Андрушівки Житомирської області, у столиці з 1 по 6 грудня пройшов *X Всеукраїнський конкурс юних піаністів ім. В. Пухальського*. У двох турах учасники змагалися за трьома віковими категоріями: 7–9, 10–12 і 13–15 років. Гран-прі та спеціальний приз «Надія» виборов семирічний учень київської ДМШ № 21 О. Федюрко.

23 грудня у Києві відбувся *XVI Всеукраїнський фестиваль-конкурс духовної пісні «Аскольдів глас»*. Цього року у концерті взяли участь 230 осіб з 16 церковних хорів та ансамблів з різних куточків України: хори Київських православної богословської академії та Трьохсвятительської духовної семінарії УГКЦ, хорівий ансамбль «CANTUS» з Києва, хор Львівської Духовної семінарії Святого Духа, церковні та камерні хори з Луцька, Чернівців, Тернополя та інші. Перемогу здобув хор церкви Пресвятої Трійці з села Озерна Зборівського району Тернопільської області. Спеціальним гостем свята була н. а. України Н. Бучинська.

X Всеукраїнський відкритий конкурс баяністів-акордеоністів «Візерунки Прикарпаття» пройшов 8–10 грудня у Дрогобичі Львівської області та зібрав учасників із України, Білорусії, Литви, Латвії, Сербії у сольному та ансамблево-оркестровому виконавстві. Передувала початку конкурсу XI Міжнародна науково-практична конференція «Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ – ХХІ століть». Також відбувся концерт за участі львівських баяністів, лауреатів всеукраїнських та міжнародних конкурсів П. Гільченка та І. Дмитрука, концертмейстера О. Кропивницької, з. а. України В. Мурзи з Одеси, дуєту з. а. України І. Саєнка (баян) та всесвітньовідомої М. Которович (скрипка) із Києва. У виконанні артистів прозвучали класичні та сучасні твори, естрадно-джазова музика, модерн, перформанс тощо.

Студенти мистецьких вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації з різних міст України: Києва, Львова, Харкова, Умані Черкаської області, Кривого Рогу Дніпропетровської області та Маріуполя Донецької області та інших, взяли участь у *III Всеукраїнському відкритому конкурсі хорових диригентів «Сонячний струм»*, який пройшов 7–9 грудня у Миколаєві. Виступи 27 конкурсантів відбувалися за участі академічної хорової капели «Сонячний струм» та симфонічного оркестру Миколаївського державного вищого музичного учили-

ща. Першу премію отримали: О. Плющ з Сумського вищого училища мистецтв і культури ім. Д. С. Бортнянського, Г. Кондратьєва з Одеської національної музичної академії ім. А. В. Нежданової та Р. Корсаков з Дніпропетровської академії музики ім. М. Глінки.

Понад 450 учасників з 10 областей та столиці України зібрав *IX Всеукраїнський фестиваль духовної музики «Введенські піснеспіви»*, який пройшов у Ворзелі та Ірпені Київської області 2–3 грудня. Серед конкурсантів, які виконували твори а капела, – народна академічна хорова капела НТУУ «КПІ» ім. І. Сікорського, івано-франківський хор «Дзвін», чернівецький народний хор «Дністрівка», академічний хоровий колектив «Мелос» Центру культури та дозвілля Волочиська Хмельницької області та інші. Гран-прі фестивалю отримав студентський хор «Дівочі мрії» Львівського музичного коледжу ім. С. Людкевича.

У Національній музичній академії України імені П. І. Чайковського за підтримки Міністерства культури України 7 грудня відбувся концерт лауреатів премій імені Б. М. Лятошинського, Л. М. Ревуцького, В. С. Косенка, М. В. Лисенка у 2017 році *«Музичний Парнас»*. У виконанні Національного заслуженого академічного симфонічного оркестру України під орудою з. д. м. України Н. Пономарчук прозвучали твори лауреата премії імені В. С. Косенка В. Теличка, лауреата премії імені Б. М. Лятошинського О. Шимка, лауреата премії імені М. В. Лисенка О. Безбородька. Лауреати премії імені Л. М. Ревуцького А. Павлов та премії імені М. В. Лисенка Й. Ермін'я виконали твори українських композиторів Є. Станковича та І. Щербакова.

Мистецький аудіовізуальний проект «Моя Україна. Берви» було представлено 11–18 грудня у Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара». Це антологія народної музики, яка зберігає автентичність, представляє весь жанровий та мелодико-ритмічний перелік творів традиційної культури певного регіону України. Проект реалізований агентством «Арт Велес» у співпраці з Міністерством культури України. Збірка представлена на 10 CD, які містять збережені давні записи традиційної пісні, записи зникаючих зразків і видання музичної антології традиційної музики України. До кожного диску додається кольоровий буклет на 24 сторінки з текстами українською мовою та давніми фотографіями. Авторами розділів є найавторитетніші науковці – етномузикологи і фольклористи з усієї України. Самі аудіофайли є у вільному доступі на сайті <http://bervy.org.ua/>.

Всеукраїнська науково-практична конференція «Ювілейна палітра 2017: до пам'ятних дат видатних українських музичних діячів та композиторів» пройшла 7 грудня в Сумах. У колі наукових інтересів 50 учасників з Києва, Харкова, Сум, Полтави, Вінниці, Івано-Франківська, інших міст України та Китаю опинилося понад 20 імен українських митців, пам'ятні дати яких відзначалися в 2017 році. Це і визнані патріархи української музики М. Березовський, А. Ве-

дель, М. Леонтович, М. Лисенко, і наші сучасники Д. Клебанов, В. Сильвестров, М. Степаненко, і маловідомі митці Й. Букиник, Є. Купчинський, Л. Лісовський, М. Ясінський, і представники української діаспори С. Борткевич, П. Маценко, С. Крушельницька та інші.

Урочиста церемонія нагородження цьогорічних лауреатів *музичної премії M1 Music Awards* від телеканалу М1 відбулася 9 грудня у київському Палаці спорту. Всього було вручено 12 нагород у 13 номінаціях. Премію за внесок у розвиток українського шоу-бізнесу отримав дует «Потап і Настя». М. Барських став переможцем у номінації «Співак року». «Співачкою року» було визнано Тіну Кароль, якій також дісталася премія «За кращий кліп». Співачка Тауанна перемогла у номінації «Прорив року», О. Полякова з піснею «Номер один» – у номінації «Золотий грамофон». «Альтернативою року» вдруге назвали гурт «Hardkiss». «Групою року» став дует «Время и Стекло», а «Проектом року» – дует «Michelle Andrade і MOZGI». «Танцювальним треком року» визнано хіт Д. Монатіка «Вітамін Д», а пісня співачки Альоші «Калина» стала кращою в номінації «Червона рута».

ТЕАТР

До 125-річчя з дня народження М. Куліша та 80-річчя з дати розстрілу української інтелігенції Київський академічний театр «Колесо» започаткував *Віртуальний театральний фестиваль «Граємо Куліша»*. У рамках заходу свої вистави представили ініціатор фестивалю, Київський академічний театр ляльок, Херсонський ім. М. Куліша та Вінницький ім. М. Садовського обласні академічні музично-драматичні театри, Харківський академічний український драматичний театр ім. Т. Шевченка та Учбовий театр Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого. Крім того, у Музеї театального, музичного та кіномистецтва України пройшов мистецький захід з нагоди ювілею письменника та демонструвалася виставка «"97" Пророцтва Миколи Куліша».

Продовжувався мистецький марафон, присвячений *100-річчю Національного академічного театру ім. М. Заньковецької*. Національний академічний драматичний театр ім. І. Франка презентував у Львові виставу «Річард III» В. Шекспіра. Також свої вистави представили театри Білорусі, Польщі та Литви. У Національному музеї у Львові ім. А. Шептицького відбулися лекції, авторські екскурсії, вечори перегляду відеовистав театру та спеціальна програма для молоді, присвячена театральній справі, а до 6 грудня експонувалася виставка «Театр Заньковецької. Перші 100 років» з фондів столичного Музею театального, музичного та кіномистецтва України.

За підтримки Міністерства культури України та за участі перших осіб держави в Національному драматичному театрі ім. І. Франка 1 грудня у формі

благодійної акції пройшов ювілейний творчий вечір н. а. України Героя України А. Роговцевої «З тими, кого люблю». На захід було запрошено воїнів АТО, поранених та тих, хто проходить реабілітацію в госпіталях, а також студентів театральних вишів, ветеранів сцени та колег. Серед останніх – артисти київських театрів, з якими вона працює у спільних виставах, а також проводить творчі вечори для військових та місцевого населення на Сході України: А. Сеїтаблаєв, Л. Руснак, А. Ященко, С. Орліченко, Т. Круліковська та інші. У рамках мистецької акції продемонстровано фото та відеоматеріали з архівів українського телебачення, прозвучали поезії Лесі Українки, Л. Костенко, проведено покази фрагментів зі знакових фільмів та постановок. Зокрема, уривки з вистав «Варшавська мелодія – 2», «Соломон у спідниці», «Вася має подзвонити», «Схоже на щастя», «Розовий міст», «Будьте як удома». Крім того, А. Роговцевій за видатний внесок у розвиток українського кіномистецтва було вручено Державну премію України ім. О. Довженка за 2017 рік.

Чотири київські незалежні театри, які об'єднані в Театральний центр «Пасіка», що діє на базі Києво-Могилянської академії, спільно з Національним центром театального мистецтва ім. Леся Курбаса з 1 по 4 грудня провели мистецьку акцію «Пасіка гуде!». У програмі міні-фестивалю – вистави «ЧЕсного театру», театру-студії «МІФ», театру «МІСТ» та театральної студії «ВІК», майстер-класи та круглий стіл про долю експериментального театру «Пасіка» і незалежного театру в Україні.

Вперше присуджено премію імені Леся Курбаса. За 2017 рік її отримала режисер театру, актриса, драматург, театрознавець, з. а. АР Крим О. Ф. Дмитрієва за постановку вистави «Вишневий сад» А. П. Чехова в Харківському державному академічному театрі ляльок імені А. Ф. Афанасьєва.

Театри Києва запросили на прем'єри вистав: Національна опера України – опери «Моцарт і Сальєрі» М. Римського-Корсакова за однойменною трагедією О. Пушкіна; Національний академічний драматичний ім. І. Франка – музичної казки «Чарівний голос» за мотивами казки Д. Родаррі «Джельсоміно у країні брехунів»; Національний академічний російської драми ім. Лесі Українки – музичної вистави «Чарівник Смарагдового міста» за мотивами однойменної казки О. Волкова та ліричної комедії «Дякую, Марго» В. Мухарьямова; академічний «Колесо» – «Африканські казки» Рок Крепен Мфані Піно; академічний «Молодий» – мелодрами «Місто сонця» за мотивами п'єси Г. Ібсена «Майстер Сольнес»; академічний юного глядача на Липках – музичної казки «Дюймовочка» за мотивами казки Г.-Х. Андерсена та «Місто» В. Підмогильного; академічна майстерня театального мистецтва «Сузір'я» – лекції-карнавалу «Таємниці радянських новорічних комедій» Т. Мажаровської та інтермедії «Театр чудес» М. де Сервантеса; драматичний «Браво» – «Тероризм 2.0» братів Преснякових (вистава театру «SPLASH»); Новий українсь-

кий – «Інстинкт» О. Кобилянської; «Дикий» – «О два» за п'єсою І. Вирипаєва «Кисень»; Незалежний «Мізантроп» – «Король Убю» за мотивами п'єси А. Жаррі; «Тисячелетие» – комедії «Обережно, жінки» А. Курейчика; театр В. Завальнюка «Перетворення» – «Яго» за трагедією В. Шекспіра «Отелло»; Театральна лабораторія «Мистецького Арсеналу» «Другий Поверх» – імерсивної променадної вистави про історії підлітків із селища Новгородське Донецької області «Листи незнайомому другу з Нью-Йорка».

У театрах України відбулися прем'єри вистав: у *Вінницькому* обласному українському академічному музично-драматичному ім. М. К. Садовського – музично-фантастичної подорожі «Аліса в країні чудес» Л. Керрола; у *луцькому «ГармИдЕр»* – трагікомедії «Івонна» за п'єсою В. Гомбровича; у *дніпровських:* академічному українському музично-драматичному ім. Т. Г. Шевченка – сатиричної комедії «Сто тисяч» І. Карпенка-Карого та мюзиклу «Жив-був пес» за мотивами української народної казки, драми і комедії – музичної казки «"Чудо-Юдо"у підводному царстві» за мотивами казки В. Жуковського; у *Закарпатському* академічному обласному українському музично-драматичному ім. братів Ю.-А. та Є. Шерегіїв – трагікомічного абсурду «Краще залишайся мертвим» за п'єсою К. Ветлінгера; у *Запорізькому* обласному музично-драматичному ім. В. Магара – театралізованого концерту-фантазії «Чарівна ніч» за М. Гоголем; в *Івано-Франківському* академічному обласному українському музично-драматичному ім. І. Франка – on-line провокації «Інтимна зона» за мотивами п'єси В. Винниченка «Закон»; у *Кіровоградському* академічному обласному українському музично-драматичному ім. М. Кро-півницького – музичної казки «Попелюшка» Ш. Перро; у *Луганському* обласному українському музично-драматичному – музичної казки «Як врятувати Мережину» Л. Ра; у *львівських:* національному опери та балету – фольк-опери-балету «Коли цвіте папороть» Є. Станковича, ім. Лесі Українки – «Різдвяна історія» за повістю Ч. Діккенса; у *миkolaївських:* академічному художньому російському драматичному – «Пригоди Карлсона» А. Карай за мотивами повісті А. Ліндгрена та шоу-вистави «Коляда в місті N» А. Меженіна; академічному українському драми та музичної комедії – рок-опери «Біла ворона» (лібрето Ю. Рибчинського, музика Г. Татарченка) та дитячої казки «Крижане королівство» В. Маркитана; у *Сумському* обласному академічному драми та музичної комедії ім. М. С. Щепкіна – «Різдвяна історія» за Ч. Діккенсом; у *Тернопільському* академічному обласному українському музично-драматичному ім. Т. Г. Шевченка – казки «Кришталева туфелька» Г. Усач за мотивами казки Ш. Перро «Попелюшка»; у *харківських:* національному академічному опери та балету ім. М. В. Лисенка – опери «Норма» В. Белліні, академічному українському драматичному ім. Т. Г. Шевченка – музичної казки «Аладдін» М. Дреганової; у *Херсонському* обласному музично-драматичному ім. М. Куліша – музичної казки «Фея у царстві тролів» С. Нова-

чука; у *Хмельницькому* обласному академічному музично-драматичному ім. М. Старицького – «Назар Стодоля» за п'єсою Т. Шевченка та казки «Дванадцять місяців» за п'єсою С. Маршака; у *Черкаському* академічному музично-драматичному імені Т. Шевченка – новорічної казки «З Миколаєм до Добра із Сім'єю до Різдва» О. Кузьміна та дитячої опери «Коза-дереза» музика М. Лисенка, лібрето Дніпрові Чайки; у *Чернівецькому* академічному обласному українському музично-драматичному ім. О. Кобилянської – музичної казки «Коза-дереза» музика М. Лисенка, інсценізація С. Кузика; у *Чернігівському* обласному академічному українському музично-драматичному ім. Т. Шевченка – пригодницької вистави для дітей «У пошуках героя» Т. Киценко.

ВІЗУАЛЬНІ МИСТЕЦТВА

За підтримки Міністерства культури України вшосте відбувся національний етап *Міжнародного фотоконкурсу «Вікі любить пам'ятки»*, який охопив цьогогоріч 50 країн і спрямований на створення повної ілюстрованої інформаційної бази про культурний спадок світу. В українській частині конкурсу взяло участь 410 авторів, якими було завантажено понад 37 тис. фотографій. Подано фото понад 16 тис. об'єктів культурної спадщини, а понад 2,5 тис. пам'яток було сфотографовано вперше. 9 грудня у столиці нагороджено переможців національного етапу. Найкращою в українській частині проекту визнано фотографію Львівського національного академічного театру опери та балету ім. С. Крушельницької. Усі зібрані світлини будуть використані в інтернет-енциклопедії «Вікіпедія».

У Центральному будинку художника Дирекцією художніх виставок Національної спілки художників України відкрито традиційну *Всеукраїнську різдвяну виставку*. Масштабна експозиція об'єднала живописні та графічні роботи, скульптурні композиції та твори декоративно-прикладного мистецтва понад 400 художників з усіх куточків держави. Виставка діятиме до 14 січня.

Протягом місяця у столиці експонувалися виставки: у Національному музеї «Київська картинна галерея» – скульптури Н. Білика «Уявні відстані»; у Національній спілці майстрів народного мистецтва України – робіт М. Денисенка та його нащадків: сина, онуків, присвячена 100-річчю від дня його народження; у Національному заповіднику «Софія Київська» – творів В. Слепченка; у Національному музеї Тараса Шевченка – кераміки О. Рапай-Маркіш; у Музеї сучасного мистецтва України – творів мистецької родини Красних та Ольхових «Родина. Майстерність. Традиція»; у Мистецькому центрі «Шоколадний будинок» – живопису і графіки З. Мічки, творів А. Фельдмана «Танці-шманці», робіт відомих та молодих художників, яких доля зв'язала в певний період з Азербайджаном, під назвою «Сьогодні»; у Музеї сучасного козацтва України – творів мистецьких родин Коржів, Радько та Трегубових «Від Андрія до Мико-

ли, від Миколи до Василя»; у Музеї історії Києва – робіт А. Федотової, Н. Рой, М. Шубіної та інших «Marry me!/Виходь за мене!» від «Zenko Gallery»; у Музеї книги і друкарства України – серії творів І. та О. Войтовичів «Industrial nature»; у Національному меморіальному комплексі Героїв Небесної Сотні – творів А. Логова про події Майдану; у Державній науковій архітектурно-будівельній бібліотеці ім. В. Г. Заболотного – живопису, оригінальних м'яких іграшок та виробів декоративного мистецтва 10 митців з вадами слуху «Натхнення, народжене у тиші» до 20-річчя Київської спілки нечуючих художників «Натхнення»; у галереях і арт-центрах: «America House Kyiv» – робіт В. Святця, Є. Руденко, Є. Шаленика, Г. Мухи, Л. Літвінової, М. Рахімової, Ю. Беляєвої «В POSITIVE» до Всесвітнього дня боротьби зі СНІДом; «Art Ukraine Gallery» – робіт О. Мась «Духовні міста»; «Bereznitsky Aesthetics» – творів С. Крижанівського «TOYS»; «Educatorium» – графіки та скульптури С. Алієва-Ковки «Бестіарій», графічного роману про Індію А. Бабчинського «МікроБхарата»; «LeraLitvinovaGallery» – живопису А. Крайневої «Об'єм кольору»; «Nebo Art Gallery» – живопису та просторових інсталяцій Р. Рубан «Холодна гора. Список справ»; «Pavlovka ArtGallery» – графіки Н. Галавур «Нутрощі», робіт Д. Дорогостайського «Качалка»; «PinchukArtCentre» – творів А. Звягінцевої «Недоречні доторки»; «Port creative hub» – керамічних скульптур та чорно-білих колажів Д. Кольцової «Птахи і квіти»; «Singulart» – робіт Б. Бунчака «Patres Ecclesiae»; «Spivakovska ART:EGO culture center» – живопису та скульптури Д. Майбороди, Д. Микитюк, М. Біндіч, Х. Ридзель «New Beginning»; «Zavalnyi Art Center» – творів Ю. Полякової «Польоти у сні та наяву», робіт Т. Василенко «Час»; «АРКА» – творів С. Кирилова, А. Бітаєвої, Ю. Полякової, Д. Баришева та інших «#TAG»; «Арт ЦУМі» – сучасного українського мистецтва «Triangle» (живопис Ю. Коваля, колекційна кераміка Ю. Мусатова, стріт-арт О. Корбана й А. Калькова); в аукціонному домі «Золотое Сечение» – робіт Р. Багаутдінова «Вибрані твори українського Рафаеля»; «Дукат» – графіки та офортів П. Макова «Плани 2017», творів П. Макова «Плани–2017»; «Калита-АртКлубі» – живопису, графіки та поліхромних арт-об'єктів О. Аполлонова «Мерілін-Монро, Бріжіт-Бардо»; «Карась Галереї» – 12-та щорічна «А4, кулькова ручка», фотографій, кольорових рельєфів, ліноритів, випалювання О. Солоп «Сублімація почуттів»; «Локація» – творів М. Вайсберга, К. Арутюнової, О. Джураєвої, О. Придувалової, О. Белюсенка, О. Соловйової, М. Шуб, І. Кравця «Новий рік як вдома»; «М17» – нонфігуративної графіки А. Датури «Меандри палеоліту», робіт А. Варварова «Я живу»; «Митець» – живопису, скульптури Л. Туркевич, І. Мамонька, Л. Найдюк та ін., графіки Н. Кохаль; «Триптих АРТ» – емалей О. Коваля «Місця Сили», розпису по дзеркалу О. Ворони-Адаменко «Палаці. Віддзеркалення»; фонді «Ізоляція» – творів О. Яловеги, робіт різних жанрів та форматів 50 молодих художників, фотографів та дизайне-

рів до Нового року; «Щербенко Арт Центрі» – кераміки Ю. Мусатова «Мої гори» та інші.

На урочистій церемонії закриття *XXI Міжнародного осіннього салону «Високий Замок»* у Львівському палаці мистецтв визначено переможців виставки-конкурсу. Серед дипломантів – як знані митці, так і молоде покоління художників: О. Стець, Р. Угринюк, В. Нецко, А. Возницький, О. Поляков та ін. Загалом на відбір до Салону подали понад 500 робіт 250 митців з Одеси, Чернігова, Дніпра, Львова, інших міст України та з-за кордону. Близько 300 робіт відібрано журі до участі в експозиції. Було зібрано твори сучасних художників, українського плаката у Львові та роботи відомих метрів. У картинах, скульптурі, кераміці художники відобразили події сьогодення.

19 грудня в Івано-Франківську, а 22 грудня у Національному заповіднику «Софія Київська» експонувалася звітна виставка робіт учасників *I Всеукраїнського симпозиуму «Живопис на склі»*, який пройшов у рамках III традиційного різдвяного *Гошівського пленеру*, що тривав з 6 по 18 грудня у Гошівському монастирі в Івано-Франківській області. У ньому взяли участь 10 художників із Київщини, Івано-Франківщини, Львівщини, Тернопільщини. Під час пленеру митці відвідали Долинську дитячу художню школу і провели майстер-клас живопису на склі для її вихованців.

У Вінниці відбувся *IV Всеукраїнський конкурс у сфері сучасного візуального мистецтва ім. Н. Альтмана*, який цього року з бієнале перейшов у формат щорічного. На конкурс надійшло більше ніж 60 заявок від молодих художників з Києва, Харкова, Львова, Вінниці та Івано-Франківська. Експертною радою було відібрано тринадцять проектів фіналістів, які були представлені в експозиції в КЦ «Галерея XXI» у Вінниці. Першу премію здобула О. Федорова з Харкова за відеоперформанс «Ловля».

«Від традиції до сучасного стилю» – так називається проект, який ініціювала Черкаська обласна організація Національної спілки майстрів народного мистецтва України та обласний краєзнавчий музей. Суть його полягає в тому, що майстри, вивчаючи етнографічні фондові колекції, реконструюють унікальні зразки народного мистецтва та створюють нові авторські речі, які гармонійно вписуються у модні тенденції сьогодення.

У містах України розгорнуто виставки: у *Вінниці* – живопису «І. Горобчук. Мистецькі одкровення» та М. Сороки «Оптичні мелодії»; у *Дніпрі* – творів родини В. Лободи «Родинне Різдво»; у *Житомирі* – живопису О. Рачкован «Слов'янський світ крізь глибину віків»; у *Запоріжжі* – текстилю Т. Влащенко «Виворіт дня руками зшитий», колажів з текстилю та шкіри Л. Форостецької, гобеленів Б. Козловського, робіт на різдвяну та новорічну тематику 40 майстрів «Різдво мистецьке»; в *Івано-Франківську* – творів О. Заборського, живопису К. та Н. Станкевичів, Г. та В. Бабаків, В. Теслюк, В. Григорова, робіт

О. Кравченко, У. Нищук, О. Бриндікова «В день народження Христа», творів О. Дробочького «Живопис за мотивами фотографій Сергія Лойка», живопису Л. Константинової «Палітра і слово – тобі, моє місто», творів В. Федоряка «Гуцульський космос», іконопису М. Площанської; у *Кропивницькому* – живопису та графіки М. Надєждіна «Мій світ – моя істина», «Лірична поезія у живописі», присвячену пам'яті Ю. Ботнара; у *Луцьку* – сакрального живопису В. Жупанюка, робіт Н. Кумановської; у *Львові* – ікон на тафлях Р. Зілінка «Такі святі, такі близькі», робіт 45 художників до Різдва Христового, портретів П. Сипняка, творів М. Кадана «(не)означені», автентичних вітальних листівок «PF», експериментального живопису О. Кузюри «Тінь/Тіло», відео та аудіо-арту, інсталяції, цифрового мистецтва, мистецтва об'єкта 35 студентів Львівської національної академії мистецтв «FRANKO LABORATORIUM»; у *Миколаєві* – творів Т. А. Базилевської-Барташевич «На крилах тканих рушників», робіт Л. Ященка, живопису О. Оснач «Мить світла», творів художників – етнічних німців України – «10 років разом», живопису 7 українських художників з Миколаєва, Києва та Запоріжжя «Миколаїв Арт Пром»; в *Одесі* – живопису А. Ветрофа «Квітка як спалах»; скульптури О. Кириленка «Зворотній рух. Повернення до себе», творів Л. Басанця, О. Здоровецької, В. Ігнат'єва, Т. Маслової «Чотиригляд», 3D-візуалізацій та керамічних скульптур Н. Мариненко; у *Полтаві* – творів українських сучасних художників «Саспенс» із колекції Т. та Б. Гриньових, у *Рівному* – робіт художниці М. Романюк, народних майстринь В. Степанюк, Т. Соловей і В. Денисюк, гончара В. Андрощука, іконопису О. Мудрик; у *Сумах* – живопису Д. Безкостої «Коридор» та Є. Сегала, графіки А. Черненко, ляльок, ткацтва, вишивки, виробів із дерева та рогози Н. Гордієнко «Традиції Слобожанського краю»; у *Тернополі* – творів В. Чернобая «Павучки. Органічні структури»; в *Ужгороді* – абстрактного мистецтва Т. Сільваші, угорських митців Закарпаття «Зимовий вернісаж», плернерних робіт творчого Об'єднання професійних художників Закарпаття «Рахівські полонини очима митців», живопису закарпатських художниць С. Кирлик, Т. Іваницької, Е. Левадської, Т. Левляс, В. Манайло-Приходько та інших під назвою «Гексаграма», творів Б. Коржа, А. Ландовської, Р. Пилипа, сучасного закарпатського мистецтва під назвою «Прощавай, Слово!..»; у *Харкові* – живопису і текстильних ляльок Д. Денисової «Казка у великому місті»; у *Херсоні* – живопису та графіки В. Мамсікова «Споглядаючи світ...», живопису та скульптури на зимову тематику Е. Бунцельмана, І. Гопкала, М. Калібекова, Г. Курнакова та інших; у *Хмельницькому* – робіт Г. Зінківського «Автопортрети. Шмат землі», «Революція: простір гідності, свободи і єднання» до Дня Гідності та Свободи спільно з фотохудожником С. Аниськовим, робіт художників-імпресіоністів «Зимові канікули»; у *Чернівцях* – живопису М. Хитик «Погляд крізь призму душі», художників з Чернівців, Києва, Харкова до 30-річчя Українського фонду культури, робіт П. Яковенка «Порт-

рет», пейзажної фотографії членів Національної спілки фотографів України та Чернівецького фотоклубу «Позитив» під назвою «Оточення»; у *Чернігові* – робіт А. Коваленка «Сучасна «Повість временних літ», живописних та графічних творів 50 чернігівських митців на зимову тематику живопису та графіки І. Субботенка «Чернігів. Пам'ять кризь століття».

У селі Покалів, що в Овруцькому районі Житомирщини *відкрито пам'ятник жертвам масових репресій 1937–1938 років*.

КІНОМИСТЕЦТВО. КІНОВІДЕОПРОКАТ

Вперше Україна взяла участь в *II Онлайн-кінофестивалі ArteKino*, який проходив по всьому світу з 1 по 17 грудня. Для перегляду було представлено 10 повнометражних стрічок – учасників міжнародних кінофестивалів, які представляють різноманітність та оригінальність європейського кіно, відібраних кінокритиком, колишнім художнім керівником фестивалю в Локарно і керівником Arte Cinema О. Пере. Серед них – українсько-литовська стрічка Шарунаса Бартаса «Іній». На Україну виділено 200 переглядів кожного фільму. Крім того, глядачі, які зареєструвалися на сайті фестивалю, могли проголосувати за кращий, на їхню думку, фільм.

I Запорізький міжнародний кінофестиваль ZIFF відбувся 1–3 грудня у Запоріжжі. Всього на захід було подано 1899 документальних та анімаційних короткометражних фільмів з 107 країн. Із 33 українських фільмів у конкурсну програму потрапила стрічка Н. Лискова «The End» та у позаконкурсну – фільм запорізьких авторів Ю. Мате та В. Власенка «Той, хто навчив Вас Літати». Українські фільми перемог не здобули. У рамках фестивалю пройшли майстер-класи зі сценарної майстерності, публічного захисту ідеї фільму, пітчінгу, акторської майстерності, продюсування кіно, режисури художньої стрічки та режисури анімації, дистрибуції кіно тощо.

У столичному Будинку кіно 21 грудня проведено *IV Всеукраїнський сценарний кінофестиваль «Кіноскрипт»*, де нагороджували кращі сценарні роботи повного і короткого метру, відбулися майстер-класи та дискусії. Володарем гран-прі став Ю. Петров із села Халеп'я Обухівського району Київщини за сценарій «Біда» (короткий метр) про воїна АТО.

Близько півсотні режисерів, акторів, сценаристів та продюсерів майже 30 українських та закордонних стрічок взяли участь у *II Всеукраїнському форумі «КіноХвиля»*, що цьогоріч під девізом «Кінопрорив» пройшов 17–19 грудня у Тернополі за підтримки Держкіно. Відкрився захід передпрем'єрним показом короткометражного дебютного фільму Н. Романченка «Поза зоною». Відбулися зустрічі з відомими режисерами, продюсерами, акторами, низка майстер-класів від П. Ілленка, А. Самойленко, Н. Васько, Д. Томашпольського, В. Шостак, С. Коваля, О. Волошенюк, С. Тримбача, кастинги, у рамках інформаційної пане-

лі – прослуховування, презентації книжок, лекції. Всього було показано 12 повнометражних документальних та ігрових, 11 короткометражних найновіших українських кінострічок. Проїшли прем'єри фільму Л. Гужви «93. Бій за Україну», національного культурно-патріотичного кінопроєкту «Слава Україні! – Героям слава!» режисерів Союзу молодих кінематографістів України, допрем'єрні покази фільмів: документального «Подорож поза зоною досяжності» М. Ілленка та «Казка про гроші» О. Моргунець. Крім того, з 19 грудня обласним центром курсував «Кінотролейбус», у якому показували трейлери українських фільмів.

Під егідою Спілки молодих кінематографістів України у Києві відбувся V Фестиваль кліпмейкерів «Кіно-Драйв». Цьогоріч за право зняти кліп для молодого гурту PUR: PUR боролися 12 режисерів і знімальних груп. Журі оцінювало як режисерську, так і операторську роботу, а також креативність та наявність ідеї. Першу премію завоювало відео режисера І. Новосаденко на лемківську пісню «Душко моя» у виконанні столичного фолк-рок гурту Mnishek. Над кліпом також працювала знімальна група в особі оператора-постановника О. Божко, другого оператора Ю. Кравчука і стиліста О. Мельника.

МУЗЕЙНА СПРАВА. ОХОРОНА КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Масштабну історико-мистецьку виставку «Бойчукізм. Проєкт великого стилю» відкрито 7 грудня і діятиме вона до 28 січня у столичному «Мистецькому арсеналі». На ній вперше подано бойчукізм як цілісний феномен та представлено понад 300 живописних, графічних, мозаїчних та інших творів митців цього мистецького напрямку. Зокрема, М. та Т. Бойчуків, В. Седяра, І. Падалки, С. Налепинської, О. Павленко, А. Іванової, М. Рокицького, С. Колоса, О. Кравченка – художників, яких радянська влада знищила у 1937 році. Виставка є результатом співпраці музеїв, архівів, бібліотек і приватних колекціонерів. Куратори проєкту – О. Мельник, В. Величко та І. Оксаметний. Діє змістовна просвітницька програма.

У Національному художньому музеї України спільно з Харківською муніципальною галереєю 15 грудня презентовано виставку «Місто ХА», що досліджує авангардну лінію в мистецтві Харкова за останні 100 років. Експонуються роботи з колекцій організаторів виставки, арт-фонду І. Воронова, харківської галереї «NovaGamma», приватних колекцій Б. і Т. Гриньових, О. Бланка, родинних колекцій художників І. Бахчанян, В. Бондаренко та І. Олександрової-Куликової. Головні герої виставки: Держпром, художники-авангардисти початку ХХ століття (В. Єрмілов, Б. Косарев, М. Синякова), представники нон-конформізму (В. Бахчанян), Харківська школа фотографії (Б. Михайлов, Є. Павлов), «спадкоємці авангарду» (В. Куликов, П. Маков) і діячі актуального мистецтва Харкова (А. Волокітін, Г. Зінківський, Р. Мінін та інші). У рамках заходу відбулися лекції, кінопокази та зустріч з письменником С. Жаданом.

Раритетні ескізи декорацій улюблених святкових вистав українців – «Ніч перед Різдвом», «Лускунчик», «Снігова Королева», «Дванадцять місяців» та ін., ескізи та макети декорацій, сценічних образів та костюмів, виконаних відомими українськими театральними художниками кінця ХІХ – початку ХХ ст.: А. Волненком, Й. Юцевичем, І. Курочкою-Армашевським, А. Петрицьким та іншими, вертепні скрині та ляльки, оригінальні програмки, буклети, фігурки та старовинні музичні інструменти представлено на *виставці «Лібрето для Різдва»*, яка 18 грудня відкрилася і триватиме до 31 січня у Національному заповіднику «Софія Київська». Цей проект є спільним з Музеєм театального, музичного та кіномистецтва України.

У музеях України експонувалися виставки: у столичних: Національному художньому України – живопису, графіки, світлин художників-сімдесятників «Обличчя 1970-х», графіки О. Аксініна; Національному заповіднику «Софія Київська» – «Піднесена до небес»: шедеврів інтер'єру Андріївської церкви та артефактів (стародруків, архівних матеріалів, портретів тощо), які розповідають історію храму до 250-річчя від дня його освячення; Національному українського народного декоративного мистецтва – «Марія Приймаченко: від Болотні до Парижа» (спільно з Музеєм української діаспори та Всеукраїнським благодійним фондом М. Приймаченко); Національному Тараса Шевченка – «Невидиме. Марія Примаченко»; Музеї книги і друкарства України – оригінальних мультиплікаційних плівок фільму «Слідами Енея» до 220-річчя видання твору І. Котляревського «Енеїда»; Музеї української діаспори – експонатів з приватної колекції митця «Дарую Києву. Серж Лифар»; у львівських: Національному імені Андрея Шептицького – «Алла Горська: душа українського шістдесятництва», «Портрет міста. Львів кінця ХVІІІ – першої половини ХІХ ст.», музеї «Шевченківський гай» – давнього одягу «Сніг, як пух, – одягни кожух»; у Полтавському художньому – «Живопис – моя любов і вірада», присвячена 140-річчю від дня народження М. Донцова та творів Г. Цисса, С. Розенбума, П. Горобця та інших; у хмельницьких обласних: художньому – живопису, кераміки, живопису на склі кін. ХІХ–поч. ХХ ст. «Зимові канікули», краєзнавчому – «Колоритність народного строю Поділля та Волині»; у Чернігівському обласному художньому ім. Г. Галагана – декоративно-ужиткового мистецтва, присвячена 100-річчю від дня народження М. Денисенка та 95-річчю від дня народження С. Нечипоренка; в Ужгородському обласному краєзнавчому ім. Т. Легоцького – «Історія Закарпаття від VІІІ століття до 1920 року».

7 грудня у Національному Києво-Печерському історико-культурному заповіднику пройшла *ХХІІ Міжнародна наукова конференція «Могілянські читання» на тему «Збереження й дослідження культурної спадщини України: люди, ідеї, візії»*. Своїми новими науковими напрацюваннями ділилося понад 90 науковців, реставраторів, істориків, мистецтвознавців, археологів, архітекторів

та ін. з різних міст України і Польщі. Робота конференції проходила у таких секціях: «Історичні, джерелознавчі та історіографічні дослідження»; «Археологічні дослідження»; «Охорона пам'яток»; «Мистецтвознавчі аспекти вивчення сакральних пам'яток»; «Історія музейництва та пам'яткоохоронної справи».

За ініціативи Міністерства культури, Українського центру культурних досліджень і за підтримки Національного заповідника «Софія Київська» 20–21 грудня у Києві відбулася *III Всеукраїнська науково-практична конференція «Імплементція конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини: підсумки та перспективи»*. У роботі заходу взяли участь представники Міністерства культури України, дипломати, мистецтвознавці, культурологи, народні майстри з усіх регіонів України та з Індії. Серед основних тем, що розглядалися: нематеріальна культурна спадщина як соціально-економічний ресурс розвитку регіонів, роль системи освіти у формуванні механізмів збереження нематеріальної культурної спадщини, технологія збереження і презентація об'єктів матеріальної культури та елементів нематеріальної культурної спадщини, що внесені до Регіонального, Національного переліків та Міжнародних списків ЮНЕСКО, ресурси та механізми збереження і популяризації матеріальної та нематеріальної культурної спадщини у контексті грантової програми ЄС «Креативна Європа» в Україні та інше.

Мистецтвознавці, історики, киевознавці, співробітники музеїв, навчальних закладів, бібліотек, київського пам'яткоохоронного центру, архівісти 12 грудня взяли участь у *науково-практичній конференції «Меценати Києва: благодійна діяльність, мистецькі проекти та колекції»*, яку було організовано Національним музеєм «Київська картинна галерея» та його відділом «Мистецький центр „Шоколадний будинок”» з нагоди 100-річчя від дня смерті київського купця, промисловця, мецената, колекціонера, власника «Шоколадного будинку» С. Могилевцева.

У рамках щорічного проекту «Роль визначних особистостей – митців, діячів науки та культури, у процесі формування національної самосвідомості наприкінці ХІХ – початку ХХ ст.» 14 грудня у Києві пройшов *XIII науковий семінар «Визначні особистості, митці, діячі науки і культури та Українська революція 1917–1921 рр.»*. Тематичні напрями заходу: «Джерела з вивчення Української революції. Діяльність театру», «Роль і місце діячів науки і культури в революційну добу», «Підґрунтя революції. Українська інтелігенція у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст.».

У Національному музеї історії України у Другій світовій війні 11–12 грудня відбувся *семінар-практикум «Музеї в сучасному світі»*, організований Міністерством культури України для керівників музейних закладів та заповідників сфери управління Мінкультури. У рамках заходу розглянуто сучасний стан музейної галузі та перспективи її розвитку, узагальнено український та світовий

досвід роботи музейних закладів, обговорено проблематику збереження музейних колекцій у надзвичайних ситуаціях. Крім того, пройшли круглий стіл за участі членів Комітету Верховної Ради України з питань культури та духовності, присвячений презентації Музейного фонду України на міжнародному рівні, тренінги, обмін думками та досвідом між фахівцями музейної справи.

13 грудня у Національному музеї Тараса Шевченка відбувся *круглий стіл на тему «Складні аспекти повернення та реституції культурних цінностей і законодавчі механізми цього процесу»*, організований Міністерством культури України, на якому обговорено складні аспекти законодавчого врегулювання питання повернення і реституції культурних цінностей на сучасному етапі з урахуванням міжнародного досвіду та визначення практичних кроків і взаємодії усіх заінтересованих сторін цього процесу. Участь у заході взяли науковці, юристи, експерти, посадові особи та громадські діячі.

Захисту та збереженню об'єктів всесвітньої спадщини в Україні було присвячено круглий стіл, який пройшов 27 грудня у Національному заповіднику «Софія Київська». Його мета – об'єднати сили активістів і представників влади задля включення до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО об'єктів з так званого «попереднього списку». На сьогодні в Україні таких 16. При чому багато з них мають такий статус з 1989 року.

У Національному музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й. Кобринського, що в Коломиї Івано-Франківської області, відбувся *круглий стіл*, присвячений 195-річчю класика української різьби по дереву і засновника творчої династії *Ю. Шкрібляка*. Участь у заході взяли М. Шкрібляк, О. Шкрібляк, В. Запорожець, місцеві майстри і художники Р. Воротняк, О. Різун, І. Пашанюк, М. Ясінський, М. Симчич та інші.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

Повернути молоді звичку і потребу читати – головна мета *інформаційного проекту «Київ читає»*, який 8 грудня було презентовано Департаментом суспільних комунікацій Київської міської державної адміністрації у Національній бібліотеці України ім. Ярослава Мудрого. У рамках заходу представлено новий соціальний ролик «Київ читає», створений командою студії «ВІАТЕЛ», який транслюватиметься у публічних місцях столиці. У ньому йдеться про те, що читати книгу стає престижним та елітним захопленням. Крім того, ця ж студія спільно з випускниками Інституту екранних мистецтв КНУТКТ ім. І. К. Карпенка-Карого підготувала програму короткометражних фільмів, створених як екранізації літературних творів українських класиків і сучасних письменників України. Ці фільми за творами М. Матіос «Солодка Даруся», Р. Горового «20 гривень» та О. Маковея «Як Шевченко шукав роботи» представили молоді кінорежисери – О. Степашко, І. Адамчук та А. Бортник, який є і режисером пре-

зентованого ролика. Також піз час заходу директоркою київського видавництва «Горобець» оприлюднено програму перевидання низки рукописів, які були написані на теренах України в XI–XIV ст., а з часом опинилися у престижних бібліотеках і музеях Європи.

Видавців, журналістів, письменників, істориків і краєзнавців зібрала регіональна *виставка-форум «Українська книга та преса на Миколаївщині»*, яка відбулася 5 грудня у Миколаївській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. О. Гмирьова. У програмі заходу: вітання газет-ювілярів, презентації нових книг письменниками О. М. Смолою Л. Я. Чижовою, І. А. Зав'яловою та іншими, зустрічі з авторами, виставка цінних і рідкісних видань «Миколаївська книга і друкарство XIX – поч. XX ст.» та інше.

З 1 по 13 грудня у Старобільську, в Луганській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. М. Горького, реалізовувався *проект «Букросинг „Book BOOM”»* у рамках програми «Active Citizens» за підтримки Британської Ради в Україні. Протягом трьох місяців бібліотекарі влаштовували тематичні вечори та літературні обговорення, серед яких – постмодернізм у всіх його мистецьких виявах, ставлення студентів до сучасної української літератури та ін. А біля приміщення бібліотеки з'явилася розмальована металева шафа, наповнена книгами для вільного обміну.

Різними бібліотечними заходами відзначено ювілеї українських літераторів: 295-річчя з дня народження *Г. Сковороди*; 140-річчя від дня народження *Г. Хоткевича*; 125-річчя від дня народження *М. Куліша*; 120-річчя від дня народження *А. Головка* та *Бориса Тена* (М. В. Хомичевського); 100-річчя *М. Івасюка*; а також: 220-річчя від дня народження німецького поета *Г. Гейне*; 205-річчя від дня народження молдавського письменника *Б. Хиждеу*; 100-річчя від дня народження німецького письменника, лауреата Нобелівської премії *Г. Белля* та англійського письменника *А. Кларка*.

ЛІТЕРАТУРА

У столичному Національному центрі ділового та культурного співробітництва «Український дім» 14–17 грудня відбулася *VIII Київська книжкова виставка «Книжкові контракти»*, яка зібрала на одному майданчику понад 70 видавництв із різних куточків країни та з-за кордону. У програмі заходу – книжковий ярмарок, автограф-сесії літераторів, майстер-класи, дискусії за участі як відомих українських письменників, літературознавців, художників, так і початківців, традиційна благодійна акція зі збору видань для юних мешканців Донецької та Луганської областей, а також церемонія нагородження переможців Всеукраїнського конкурсу «Краща книга України», який проводить Держкомтелерадіо. У конкурсі взяли участь 60 видань різної тематики 23 видавництв з усіх регіонів України. Переможців визначено у 10 номінаціях. Гран-прі отримало ви-

давництво «Ярославів Вал» за чотиритомник С. Козака «Раритети української діаспори».

15–17 грудня 2017 року, у Херсоні пройшов *II Південний фестиваль книги і читання «Книжковий Миколай»*. Свою книжкову продукцію представили відомі українські видавництва: «Свічадо», «Видавництво Старого Лева», «Тера Інкогніта», «Каменярь», «Махаон», «А-ба-ба-га-ла-ма-га», «Ранок», «Пегас», «Теза», «Богдан», «Підручники і посібники», «Учбова книга» та інші. У рамках фестивалю відбулися презентації видавництв, автограф-сесії з письменниками, різноманітні майстер-класи за участі майстрів народного мистецтва, підведення підсумків всеукраїнського літературного конкурсу для дітей «Я зміг», презентація краєзнавчого проекту «Казки Херсонщини», виступи творчих колективів, вистава від Херсонського академічного театру ляльок, інтерактивні ігри та розваги для дітей. Серед гостей заходу – автори та творчі особистості з Києва, Львова, Тернополя, АР Крим, Івано-Франківська, Херсона: І. Андрусак, М. Чумарна, Л. Відута, К. Немира, Я. Каторож, Т. Грунська, О. Светогоров, Т. Микитчак, Б. Сидорак, Ю. Качула, Р. Лесюк, В. Чернишенко, Ю. Чернієнко, В. Михайлов, А. Кичинський та багато інших.

У Чернівцях 1 грудня нагороджено лауреатів *Міжнародної літературно-мистецької премії імені Ольги Кобилянської* за 2017 рік. Серед українців її отримали: майстер народного ткацтва з села Буківка Герцаївського району Чернівецької області М. Жирида, актриса Чернівецького академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. О. Кобилянської Д. Анепська, член Національної спілки художників України М. Тирон.

Церемонія нагородження лауреатів *IV поетичного вернісажу ім. М. Рильського «Троянди й виноград»* відбулася 1 грудня в Українському фонді культури. Цього року конкурсний марафон серед поетів-аматорів країни стартував у квітні і тривав півроку. У ньому взяли участь понад 400 авторів різного віку, статі, професій, соціального стану з Києва, Сумської, Хмельницької, Львівської, Черкаської, Житомирської, Дніпропетровської, Харківської, Донецької областей. Визначено 16 лауреатів, 20 дипломантів, а ще 20 осіб відзначено в окремих номінаціях. Серед номінацій вперше представлено філософську лірику. Різноманітнішим став жанровий доробок – тут і сонети, і верлібр, і ронделі. Серед лауреатів: музикант, доцент НМАУ імені П. І. Чайковського А. Дубій з Києва, з. ж. України В. Дрозюк з села Дермань Другий Рівненської області, студентка Київського національного університету культури і мистецтв (бандуристка) Ю. Григоруk з Вінниці та інші.

У київській книгарні «Смолоскип» 16 грудня пройшло нагородження переможців конкурсу *«Новела по-українськи»* від журналу «Країна». Дія твору за умовами цьогорічного конкурсу мала відбуватися в сучасному українському мі-

сті. З понад 300 текстів-претендентів на премію у фінал відбрано 15, а переможцем стала новела Н. Заноза з Теробовлі, що на Тернопільщині, «Фелоішберто».

Літературний конкурс видавництва «Фонтан казок» *«Напишіть про мене книжку!»*, який було засновано з метою заохотити українських письменників до творення актуальних високохудожніх повістей для дітей і молодших підлітків, назвав переможців. Ними стали: у номінації «Добрі пригоди» – К. Щербак за «Пригоди Білолапика у селі», Л. Закалюжний за твір «Острів Циклопа», С. Товстенко за книгу «Пташка Пін на прізвисько Гвін»; у номінації «Книжка про мене» – А. Лавренішина за твір «Дрімучий ліс», С. Куцан за книгу «Зюзя», В. Ярош за твір «Пірнач».

Вчетверте простір української дитячої книги *«БараБука»* обрав *найкращі українські книги для дітей, підлітків та родинного читання*. Цьогоріч переможців визначали у десяти номінаціях. Дитячим поетом року став І. Андрусак за книгу «Лякація», дитячим прозаїком року – Л. Воронина за книгу «Таємне Товариство Ботанів, або Екстрим на горі Підстава», ілюстраторкою року – Н. Кушнір за ілюстрації до книг «Як Гусь свою любов шукав», «Де Ойра?», «Хлопчик і відьма», пізнавальною книжкою року – *«#ЯНеБоюсьСказати»* А. Мельниченко.

Понад 300 тис. дітей долучилися до *міжнародного соціального проекту «Книга добра»*, що є продовженням міжнародного соціального проекту «Діти за мир в усьому світі». 9 грудня у Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький Арсенал» за участі Президента України П. Порошенка та Міністра закордонних справ України П. Клімкіна відбулася презентація першого її примірника. До проекту долучилося багато волонтерів, відомих українців нашого часу. Серед них – н. а. України К. Бужинська (координатор проекту) та А. Роговцева, Л. Гузар, І. Драч, М. Матіос та інші. Конкурс стартував на початку лютого і проходив у три етапи. У книгу увійшло 50 реальних історій та малюнків до них з життя українців, які було відібрано у третьому, завершальному, етапі. Надруковано «Книгу добра» на черпаному папері, який зберігається більше тисячі років, у Центрі української культури в Таллінні (Естонія). Книгу передаватимуть у країни, що беруть участь у проекті.

АМАТОРСТВО. ПРОСВІТНИЦТВО

У Національному академічному театрі опери та балету України імені Т. Г. Шевченка за підтримки Міністерства культури України спільно із Радою національних спільнот України проведено *Всеукраїнський фестиваль національних культур*. Участь у заході взяли майстри мистецтв, художні колективи і солісти етнічних спільнот України, які презентували культурне розмаїття національних меншин своїх регіонів. Всього понад 300 учасників, серед яких азербайджанці, білоруси, вірмени, венесуельці, гагаузи, грузини, євреї, казахи, корейці, німці, поляки, роми і українці.

За підтримки Міністерства культури України у Національному центрі ділового та культурного співробітництва «Український Дім» завершився *Всеукраїнський фестиваль творчості осіб з обмеженими фізичними можливостями «Барви життя»*. Учасниками його стали близько 200 переможців регіональних етапів конкурсу різних вікових категорій з усієї України, які продемонстрували свої таланти у вокально-хоровому, хореографічному жанрах, інструментальному виконанні, театральному мистецтві та художній творчості. Переможців та учасників події було відзначено дипломами. У рамках фестивалю відбувся гала-концерт учасників та Українського академічного фольклорно-етнографічного ансамблю «Калина», а також експонувалася виставка декоративно-прикладного мистецтва «особливих» майстрів.

1 грудня у Полтавському художньому музеї ім. М. Ярошенка пройшло урочисте нагородження переможців і лауреатів *Відкритого дитячо-юнацького конкурсу образотворчого мистецтва ім. Саші Пупрі*. На конкурс надійшло 1034 роботи з України, Індії та Словаччини. Володарем гран-прі стала учениця Полтавського міського багатoproфільного ліцею № 1 ім. І. П. Котляревського К. Іноземцева з твором «У тихе небо струменить тепло».

Обдарована молодь та діти взяли участь в інших різноманітних *фестивалях-конкурсах*, які відбулися в Україні протягом грудня: у міжнародних: у Києві – дитячому фестивалі-академії «Золотий ключик», у Львові – мистецтв «Зіркова хвиля»; у смт Верховина Івано-Франківської області – інструментального, вокального та хореографічного мистецтва «Смереківі дива», у Дніпрі – дитячо-юнацького естрадно-циркового мистецтва «Яскрава арена Дніпра»; у Чернігові – VI багатожанровому «Дитячі Різдвяні зустрічі»; у *всеукраїнських*: у Києві – XV фестивалі студентської творчості «Сяйво надій», I мистецтв «В обіймах часу», вокально-хореографічному Kiev Art Time; у Вінниці – VII творчості та таланту «Крок до мрії»; у Кам'янці-Подільському Хмельницької області – I художньої творчості та виконавського мистецтва «Сяйво Калити»; у Сумах – II хореографічному «Танцююча нація»; у Харкові – «Різдвяний Бал»; у Черкасах – V інструментального, вокального, хореографічного, театального, циркового мистецтва та театрив мод «Мій світ – мистецтво!»; у *обласних*: у Житомирі – «Якщо ти зірочка, засвітись!»; у Хмельницькому – огляді-конкурсі учнівських вокальних ансамблів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів та конкурсі для юних художників «Срібний олівець»; у Сумській області: у Ромнах – V відкритому виконавців на народних інструментах «Ромен», в Охтирці – сатири і гумору «Вишневі усмішки», у Путивлі – дитячому фестивалі талантів «Ми майбутнє твоє, Україно!»; у Дубно Рівненської області – відкритому молодих виконавців сучасної української естрадної пісні та танцю «Зоряний шлях» та інших.

У багатьох містах України демонструвалися *виставки майстрів народної*

творчості. Зокрема, у Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара» – пряничних дощок полтавського майстра художнього різьблення по дереву та дерев'яної скульптури В. Маркар'яна; у Вінницькому обласному художньому музеї «Музей гончарного мистецтва імені О. Г. Луцишина» – гончарних виробів В. та Л. Шпунарських «У гончарстві мудрість народу»; у Волинському краєзнавчому музеї – лялькових вертепів, дідухів, масок для веселих обрядодійств на Маланки й Василя, зірок для колядувань тощо учасників XII Обласного конкурсу різдвяно-новорічної атрибутики «Символи різдвяних свят»; у Дніпровському Будинку мистецтв – «Різдвяна казка» 68 митців народного мистецтва з Дніпра, Ужгорода, Запоріжжя, Полтави, Івано-Франківська, Кременчука та інших регіонів України; у Житомирському музеї космонавтики ім. С. Корольова – соломоплетіння О. та Г. Пшеничнюків «Космос древньої України»; у Миколаївському обласному краєзнавчому музеї – художніх виробів 32 майстрів Миколаївщини «Диптих-art»; в Одеському обласному центрі культури – майстрів області «Зимовий серпантин»; в Опішному Полтавської області – робіт художника-кераміста Р. Чабаненко; у Полтавському краєзнавчому музеї ім. В. Кричевського – народних ляльок Н. Свидюк; у Прилуцькому краєзнавчому музеї Чернігівської області – об'ємного живопису та авторської ляльки Ю. Петренко та багато інших.

Матеріал підготувала

Соломка В. А., провідний редактор
відділу наукового аналізу й узагальнення інформації
Інформцентру з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,63. Б/т. Зам. 8. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ–1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12